შაბათი 1917 წ. ქრისტეშობისთვის 30 (12) № 283

შაბათი 1917 წ. ქრისტეშობისთვის 30 (12) № 283

ფასი 15 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვევით და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უმისოდ გამოგზავნილი მასალა უყურადღებოდ დარჩება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

კონტორა

გაზეთის ფასი ერთის წლით 50 მ. 6 თვით 27 მ. 3 თვით 13 მ. 50 კ. ერთი თვით (მხოლოდ თბილისში) 3 მან. ცალკე № 15 კაპ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 40 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით: 15✕2=8 მანეთი, 20✕2=10 მანეთი, 30✕2=15 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 75 კაპ. ქალაქს გარეთ 1 მანეთი. ფული და წერილები, რაც კონტორას ეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოიტანონ იქმნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

დღეს:

ცნობები:

ფინლანდიის საზღვარზე რუსებსა და შვედებს შეტაკება მოსვლიათ.—ამერიკაში რკინის გზათა ნაციონალიზაციაა გამოცხადებული.

ოსების ყრილობამ დაადგინა, სამხრეთი ოსეთი საქართველოს ფარგლებში დარჩეს.

ბოლშევიკების წარმომადგენელმა პეტრენკომ განაცხადა; საარტილერიო პოლკი მალე თბილისზე გამოილაშქრებსო.

წერილები:

დავით ვაჩნაძე. საქართველო განსაცდელშია.

გერონტი ქიქოძე. ეროვნულ-დემოკრატიის გაწმენდისათვის.

გ. ლ. ჯარის რეფორმა და ბოლშევიკები.

რუსული პრესა. ანარქისტები და ბოლშევიკები.

აკაკის ახლად აღმოჩენილი ლექსი.

ოსების ეროვნული ყრილობა.

ოსმალეთის საზავო პირობები.

მიიღება ხელის მოწერა ეროვნულ-დემოკრატიულ ყოველ-დღიურ გაზეთ „საქართველო“-ზე

1918 წ. წელ. მეოთხე — 1918 წ. წელ. მეოთხე

გრიგოლ ვეშაპელის რედაქტორობით

სარედაქციო კოლეგია: ამირეჯიბი შალვა, ასათიანი ალექსანდრე, გაბაშვილი რევაზ, ვაჩნაძე დავით, ინგილო რაფაელ, კასრაძე დავით, კედია სპირიდონ, ტაბიძე ტიტე, ქიქოძე გერონტი, ჯაფარიძე ლევან.

გაზეთში უახლოეს თანამშრომლობას ეწევიან

აბესაძე ალექსანდრე	გოთუაძე ხარგი	იაშვილი პაოლო	ლორთქიფანიძე ნიკო	ნიკოლაძე ნიკო	ყიფშიძე გრიგოლ
აბულაძე იუსტინე	გორგიჯანიძე გიორგი	ინ ბანი	მარჯველაშვილი ტიტე	რობაქიძე გრიგოლ	პრ. ცაგარელი ალ.
ახნაზაროვი არ. (ნოშრ)	გუნია ვალერიან	ინგოროყვა პავლე	მაყაშვილი კოტე	ქარუმიძე შიმონ	წერეთელი ვასილ
გაბაშვილისა ეკატერინე	დადიანი შალვა	დოკ. კეკელიძე კორნელი	მეტრეველი იოსებ	ქვარიანი ნინო	ჭიჭინაძე ზაქარია
ბარნოვი ვ	ერისთავი ანასტასია	ლეონიძე გ.	დუტუ მეგრელი	ყიფიანი	ჯანაშვილი მოსე
განდეგილი	თოფურიძე ეკ	ლორთქიფანიძე იასონ			

გაზეთს ჰყავს საკუთარი კორესპონდენტები საქართველოს ყველა ცენტრებში და პროვინციაში.

საგანგებო დეპეშები პეტროგრადიდან, მოსკოვიდან და უცხოეთიდან

გაზეთის ფასი — 1 წლით 50 მან. — 6 თვით 27 მან. — 3 თვით 13 მ. 50 კ. — 1 თვით 4 მ. 50 კ.

ცალკე ნომერი 15 კაპ.

ერთის თვით გაზეთის დაკვეთა შეიძლება მხოლოთ თბილისში

ფოსტით გაზეთის დაკვეთა შეიძლება შემდეგი მისამართით: Тифлисъ, контора газ. „САКАРТВЕЛО“, почт. ящ. 76.

კონტორაში ხელის მოწერა მიიღება დილის 9 საათიდან 3 საათამდე, საღამოთი: 5—8 საათამდე. კვირაობით მხოლოდ დილით.
მისამართი: სასახლის ქ. № 5, ქართული ქარვასლა. 15—73 ტელეფონი.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მთავარი კომიტეტი

იმყოფება ახალ ბინაზე, სასახლის ქუჩა № 5, ქართულ სამეურნეო ბანკის პირდაპირ. ღიაა ყოველ დღე დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდინ და საღამოს 7—9 საათამდინ. ამ დროს განმგეობაში შეიძლება როგორც ცნობების მიღება, ისე წევრად ჩაწერა და შემოწირულების შეტანა.

სამკურნალო კაბინეთი

პ. ს. ფონ-ირტელისა

ქირურგიულ-ვენერულ და კანის ავადმყოფობათა სპეციალი სამკურნალო წამლობა ელექტრონით და ოპერაციები, წამლობა „914“-ით და „606“-ით. ავადმყოფთა მიღება: 9—12 საათამდე დილით და $4^1/_2$—8 საღამოთი. მიხაილოვის პროსპექტის კუთხე № 128, კრილოვის ქუჩა № 1. ოგანეზოვის სახლი. მეორე შესავალი კრილოვის ქუჩით.

თ— 920—3

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე გარდა კვირისა საღამოს 5-დან 7 საათამდე. გუნიბის ქუჩა № 41. ტელეფონი № 14—09

დოქტორი მს კლინიკა

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმცროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელ. № 17—21.

სამკურნალო კაბინეთი ექიმ

ალექსანდრე დავითის ძის

კეკელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფთა მიღება 5—8 საათამდე საღამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 116 სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ ტელეფონი 14—28.

ექიმი

გ. მ. მუხაძე

იღებს სქესობრივი ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა. მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; ოფიცერთა ეკონომიური საზ. შენობის პირდაპირ, სახ. სუვანიშვილისა. ტელეფონი № 5—77.

ექიმი

დიმიტრი (რამინ) იოსების ძე

ყორდანია

სწამლობს შინაგან და ვენერიულ ავადმყოფობით, სიფილისი და მისი შედეგები, სისხლ ნაკლებობა, ქრონიკული მალარია და ქრონიკული ტრიპერი საღამოს 5—7 საათ. კვირის გარდა. გორის ქუჩა № 6, დიდუბე.

თ—879—18

კბილის ექიმმა

მამულაიშვილი-ხოდნევისამ

განაახლა

ავადმყოფების მიღება.

10—1 დილით, 5—6 საღამოს, გარდა კვირისა.

ოლდის ქუჩა, № 22.

25—823—40

ექიმის თანაშემწე

ვანო საათაშვილი

ღებულობს ავადმყოფებს საღ. 4—6 საათ.—ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპუნება. სისხლის ნაკლებით, ნერვებით აშლილთ, სიფილისიანთ და სხ. ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყვავილის აცრა და სხ. მისამართი: ფესანაურის შესახ. № 3 (1-ლი სამილიციო ნაწილი).

58—748—თ.

დეკანოზი პოლიევქტოს გრიგოლის ძე კარბელაშვილი და მეუღლე თამარ მალხაზის ასული შვილებით [illegible] აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ დღეს ქრისტეშობის 30, მარტყოფის ლავრაების საკრებულო ტაძარში გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი 31 ამა თვეს ასტარაში მოკლულ მათი საყვარელ შვილის და ძმის

გიგიას

სულის მოსახსენებლათ.

1—927—1

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის თელავის სამაზრო კომიტეტი

ამით აცხადებს, რომ კვირას 7 იანვარს, ქ. თელავში ბიუროს დარბაზში მოხდება მეორე ყრილობის წინაწარი სამაზრო

თათბირი

ვიწვევთ სრულად ყველა ჩვენ თანამოაზრეთ და თანამებრძოლებს ადგილობრივ თითო წარმომადგენელი თათბირზედ დასასწრებლად.

ყრილობის წესრიგი: საპროგრამო და სტაქტიკო საკითხები.

სოფლის ორგანიზაციებს ევალებათ უცილებლივ მიიღონ მონაწილეობა თათბირში წარმომადგენლის გამოგზავნით, 14 იანვრის ყრილობისათვის მოსამზადებლად. ხარჯები ანაზღაურებულ იქმნება სამაზრო კომიტეტის მიერ.

3—1

ამიერ-კავკასიის ბანკში

(თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 5)

იყიდება

ბათუმი დაარსებულ ქართულ ნავთის სამრეწველო-სავაჭრო საზოგადოების აქციები 1000, 3000, 5000, 10000 და 25,000 მანეთიანი

დაწვრილებით ცნობები მიიღება: თბილისში, იმავე ბანკში, ბაქოში— ბანკის კონტორაში ვორონცოვის ქ. № 4.

თ—766—47

წარმოდგენა № 15.

ქ. ი. ზუბალაშვილის სახელობის ქალაქის

სახალხო სახლი

სახ. სახ. არს. ქართვ. წარ. მმართვ. წრე.

სამშაბათს, 2 იანვარს 1918 წ. წარმოდგენილი იქნება

I	II
მადაროს უფროსი მუშა — პიესა 1 მოქმ. გურბიდონისა, თარგ. ნ. გოცირიძისა.	**ტარტიუფი ანუ მუზმუზელა** — კომ. 5 მოქმ. მოლიერის თარგმ. მაჭავარიანისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ბარათაშვილი, მარგველაშვილი, ნინონი, რომანიშვილი-დგებუაძისა. ბ-ნი ანაშვილი, გოცირიძე, გედევანოვი, მინდიაშვილი, მეტრეველი, თავდგირიძე, პაპავრაძე, მამაჯანოვი და ჯაბაური.

დასაწყისი საღამოს 8 საათ. ✦ ადგილების ფასი 1 მ. 20 კ. 25 კ-დე.

შემდეგი წარმოდგენა 10 იანვარს.

რეჟ. ქ. შათირიშვილი. რეჟ. თანაშ. ალ. ბადრიძე.

1—870—1 ქარ. სახ. წარმ. წრის ადმინისტრაცია.

საქართველო განსაცდელშია

11 ივლისს, 1792 წ. თავმჯდომარე საფრანგეთის კანონმდებელ კრებისა ობერ-დიუბოვე წამოდგა და ღრმა სიჩუმით მოცულ კრებულს გამოსძახა: „მოქალაქენო, სამშობლო განსაცდელშია!“

საკმარისი იყო მარტო ამის თქმა, რომ მთელი საფრანგეთი ამოძრავებულიყო. მეორე დღესვე პარიზში ათი ათასი მოხალისე ჯარში ჩაეწერა. სასოფლო გზები მოიფინა აჟურებულ ახალგაზრდა გლეხკაცებით, რომლებიც ეშურებოდნენ საფრანგეთის დედა ქალაქისაკენ სამშობლოს სახსნელად.

ეს იყო აღფრთოვანების დიდი წამი საფრანგეთის რევოლუციის ისტორიაში ახალგაზრდა ჯარი

წინსვლის ლოზუნგად გადაიქცა: სამშობლოსათვის და რევოლუციისათვის!“ მამულიშვილურ გრძნობით აღსავსე და მოპოვებულ მოქალაქობრივ თავისუფლებით აღფრთოვანებულმა საფრანგეთის ერმა საშინელ განწირულ ჟამს შექმნა ისეთი ძლევამოსილი სამხედრო ძალა, რომ სულ მოკლე ხანში გასწმინდა თავის საზღვრები გარშემორტყმულ მრავალ რიცხოვან მტრის რაზმებისაგან. გაერთიანებულმა ერმა განსაცდელისაგან იხსნა ქვეყანა და თავისუფლება.

საქართველოსაც განსაცდელის დღეები უახლოვდება. „დაიხსენით რევოლუცია განსაცდელისაგან! უზრუნველჰყავით ერის ფიზიკური არსებობა და მისი საუკეთესო იდეალების განხორციელება! ჩაეწერეთ ქართულ პოლკებში.“ ამბობს თავის მოწოდებაში, მიმართულს ქართველ მხედრობისადმი

[illegible]

ეს იქნება ნამდვილი ძალა მხსნელი ქვეყნისა.

ეს იქნება ძლიერი და შეუდრეკელი ეროვნული თავდაცვის ლაშქარი.

დავით ვაჩნაძე

ჯარის რეფორმა და ბოლშევიკები

საფრანგეთის ლაშქრის ცნობილმა რეფორმატორმა სამხედრო ინჟინერმა კარნომ, რომელმაც მიიღო სახელწოდება „გამარჯვების ორგანიზატორისა“, 1793—1795 წლებში, საფრანგეთის საერთოდ ძველი ლაშქარი სრულიად გარდაქმნა. სხვათა შორის, პირველად მან გაატარა საკომანდო არჩევნების დასაწყისი.

1) ხარისხების სახელწოდება: პოდპოლკოვნიკი, პოლკოვნიკი, ბრიგადირი, Mariehae da camfr, და გენერალ-ლეიტენანტი შესცვალეს სხვა სახელწოდებებით; ბატალიონებით, ესკადრონებით, და ნახევარ ბრიგადულ კომანდირებით და სადივიზიო გენერლებით. სხვა და სხვა საშტაბო ხარისხები შესცვალა: შტაბის უფროსით, გენერალ ადიუტანტით, ადიუტანტ მაიორით, და სხ.

2) სახელწოდების ელემენტის სისტემა შეეცვალა. [illegible]

...ხელოვან ნაწილების უფროსებად ინიშნებიან უწიგნურნი ჯარისკაცები, უვიცი აზარფეშლები და სხ. მათ, რასაკვირველია, იმდენი შრომაც არ გაუწევიათ, რომ ხეირიანად გაეცნოთ კარნოს პროგრამებს...

და აი, მათმა მუშაობამაც „ბრწყინვალე“ ხასიათი მიიღო, მიტომაც აირია რუსეთის ლაშქარი, რადგანაც იგი დაჰლუპა დიდებულ ორგანიზატორის საცოდავმა წამბაძველობამ.

ბ. ლ.

რუსული პრესა
ანარქისტები და ბოლშევიკები

„დენი“ სწერს: „პრავდა“ „ოფიციოზობას“ ასრულებს. ბოლო ხანებში იგი მოსაწყენი და მოსაბეზრებელი გახდა. იგი ახლა მონოტონური ლანძღვა გინებით უმასპინძლდება მთელს პრესას. სამაგიეროდ ძლიერდება პრესა ანარქისტებისა. „ბურევესტნიკი“ გვამცნობს, რომ მოკლე ხანში გახსნილია ანარქისტების 11 კლუბი. გაზეთი საწინააღმდეგო კამპანიას ეწევა ბოლშევიკების წინააღმდეგ და ელოდება რევოლუციას. ანარქისტები აღიარებენ, რომ ლენინის დეკრეტები ამაგრებენ ბურჟუაზიულ წეს-წყობილებას. საჭიროა შეუდგეთ ექსპროპრიაციებს და კრონშტადტელ მეზღვაურებს უკვე ხელთ უდგიათ კანონპროექტები. მწვავედ ჰკბენენ ანარქისტები ბოლშევიკებს უფლებისთვისაც. ყოველგვარი მთავრობა ავანტიურაა. მაგრამ ეს ავანტიურიზმი უფრო ღრმავდება, როცა ადამიანები თამაშობენ სახელმწიფოში, როცა მათ უნდათ ხელთ იგდონ ძალა, როცა ჰყავთ მასსას თავზარი დასცენ. [illegible]

...რუსეთის გამოწვევა? გეეხუმრო! სად არის თქვენი ბონაპარტი, უბედო ავანტიურისტი? სად არის კერენსკი? მათ იციან, რომ ლენინი გაიწირებოდა, მაგრამ ვერ გაუძლებს მისი ხელის შეხებას: იქნება გამოვჩნდე, როცა თვით ჩაიგდებს ხელში მთავრობასაო.“

ზავის გარშემო

ამერიკა გერმანულ ზავის შესახებ

ვაშინგტონიდან იუწყებიან, სერნოვეს მიერ გამოქვეყნებული ზავის პირობები ვერ ახდენს სათანადო შთაბეჭდილებას. ამერიკული საზოგადოება დარწმუნებულია, რომ გერმანელ რწმუნებულთა მიზანია, დროს გაჭიანურება, რადგანაც სწამთ, რომ ზავი მოკლე ხანში შეუძლებელია. სხვათა შორის, ისინი ხელმძღვანელობენ ორი მისწრაფებით: 1) გერმანელ ხალხის მოტყუება და დაპირობა სხვა და სხვა ოცნებით. და 2) დროის გაჭიანურება, დასავლეთ ფრონტის გასამაგრებლად.

მართალია და, ზავს მანამდე არ ვეღირსებით, სანამ ამ მოლაპარაკებას სხვა მებრძოლი სახელმწიფონიც მხარს არ დაუჭერენ. ამერიკის მთავრობა აცხადებს, რომ ის არავითარ საქმეს არ იჭერს იმ მთავრობასთან, რომელიც არ არის გამომხატველი ერის ნებისყოფისა. გერმანელთა ყველა ის ოცნებანი, რომ რუსეთს შეუძლია ამერიკა ზავისთვის დაითანხმოს — აბსურდია. ამერიკაში დიდს ყურადღებას იმსახურებს გერმანეთის დუმილი ელზას-ლოტრინგის საკითხის შესახებ, რომლის გადაჭრასაც მოითხოვენ გერმანელთა მიერ დაპყრობილ სხვა ტერიტორიათა დაბრუნებასთან ერთად.

[illegible]

ქვეშევრდომნი ყოველივე პირობების გაუმჯობესებით, როგორც, მაგალითად, ოსმალეთშია გაუმჯობესებული ქვეშევრდომთა პირობები გერმანეთ-ოსმალეთის კომერციული ხელშეკრულობის ძალით, რომელიც დადებულია 1917 წლის ღვინობისთვეში. თვითეული მხარე ვალდებულია აუნაზღაუროს კერძო პირებს ის დანაკლისი, რომელიც მათ მიაყენეს უმოძრავო ქონების სეკვესტრით.

ხელშეკრულობას დამდები მხარეები, ვალდებულნი არიან სცნონ დამოუკიდებლობა სპარსეთისა, ტერიტორიის შენარჩუნებით და თავისუფალი განვითარების უფლებით. უნდა გაუქმებულ იქნას ყველა ის ინტერნაციონალური ხელშეკრულებანი, რომლის ძალითაც სპარსეთის ესა თუ ის ნაწილი ამა თუ იმ სახელმწიფოს გავლენის ქვეშ მოჰყვებოდა. ორივე სახელმწიფოს გაჰყავთ თავიანთი ჯარი სპარსეთიდან.

რუსის სავაჭრო გემებს ნება მიეცემათ დარდანელით და ბოსფორით იარონ უშიშრად ამ ომის განმავლობაში. შეთანხმებით განსაზღვრულ ადგილებში ნეიტრალ სახელმწიფოებთა გემებსაც მიეცემათ ნება ვაჭრობისა. რუსეთი თავისი მხრით ხსნის ოსმალეთის კომერციულ გემებისათვის კერჩის [illegible]

სამხედრო ტყვეთა მიტინგი

[illegible]

ოსმალეთის საზავო პირობები

[illegible]

...წლის განმავლობაში ვალდებულნი არიან შეჰკრან სავაჭრო პირობები, დაარსონ საკონსულო კონვენცია და სხვა. ამ ხნის განმავლობაში ორივე ხელშეკრული მხარეები ვალდებულნი არიან უზრუნველ ჰყონ თავიანთი ქვე-

...დებულია შავი ზღვა განსწმინდოს ნაღმებისაგან. ანტანტის ვალდებულებას იღებს თავის თავზე ოსმალეთის ნაღმების შესახებ შავ ზღვაზე.

ეროვნული დემოკრატიის მანიფესტისათვის

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტი მეორე ყრილობას იწვევს 14 ოქტომბრისათვის. როგორც წერილის უწყებიდან სჩანს ამ ყრილობაზეც სწორედ იმ დიდმნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ იმსჯელებენ, რომელთაც დღეს დიდის გულმოდგინებით და თვალსწორებით იხილავენ ხმამაღლა კრებებში და კონფერენციებზე: უწინარეს ყოველისა, რასაკვირველია, პოლიტიკური მომენტს დააფასებენ. შემდეგ შეეხებიან საქართველოს ფინანსებს, მხედრობას და მიწათმოქმედებას. შემდეგ კიდევ ეროზის, ეროვნულ საბჭოს და დამფუძნებელ კრებას. ბოლოს არჩევნებს მოახდენენ.

თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ეს წერილი საყურადღებოა ყოველმხრივ. ახალგაზრდა ეროვნული დემოკრატია, როგორც სჩანს, ადვილად ითვისებს პარტიული ტექნიკის გაკვეთილებს (რაიცა დიდად საჭიროა, რასაკვირველია). მას აქვს თავისი საკუთარი პარტიული პროგრამა, მტკიცედ დაყრდნობილი კერძო საკუთრების პრინციპზე, მას აქვს საკანონმდებლოდ შემუშავებული სტრატეგიული რეზოლუციები, რომელშიაც მისი ხელმძღვანელების პოლიტიკური სიბრძნე და გამოცდილება გამოიხატება და მას აქვს საორგანიზაციო წესდებაც, რომელშიაც პარტიული აპარატის მოქმედებას განსაზღვრული მიმართულება უნდა მისცეს.

ამის და მიუხედავად მანქანა ვერ მუშაობს ხეირიანად. ეს საგრძნობია ყოველდღიურ პარტიულ საქმიანობაშიც, მაგრამ განსაკუთრებით აშკარა გახდა დამფუძნებელი კრების არჩევნებში, საცა ეროვნულ დემოკრატიულმა პარტიამ სულ 18 ათასი ხმა შეაგროვა. დაახლოებით იმდენივე, რამდენიც სოციალისტ-ფედერალისტების პარტიამ, რომლის შანსები არაფერით არ ყოფილა ბრწყინვალე. ეს გარემოება მით უფრო გასაკვირველია, რომ ეროვნული დემოკრატია კერძო მესაკუთრეების ინტერესებს იცავს, კერძო მესაკუთრეები კი თითქმის ას პროცენტს შეადგენენ საქართველოში. მაგრამ ეს გლეხურ-აზნაურულ-მიწათმოქმედი საქართველო, როგორც სჩანს, დღემდე პროლეტარულ სოციალ-დემოკრატიას სცნობს თავის ინტერესების გამომხატველად, ისევე როგორც ის მას სცნობდა გუშინ, როცა ამ ქვეყანაში არც ეროვნული დემოკრატიის ხსენება იყო და არც მისი გონებამახვილი პროგრამა, ტაქტიკა და ორგანიზაცია.

რით აიხსნება ეს უცნაური პარადოქსი? უეჭველია, რომ კარგი პროგრამა არ კმარა პოლიტიკური პარტიის შესაქმნელად. საჭიროა რაღაც სხვა ძალა, რაიცა აცოცხლებს ქაღალდზე აღბეჭდილ პროგრამებსა, პარაგრაფებსა და რეზოლუციებს.

ეს ძალა ზნეობრივი ენერგიის სფეროში უნდა ვეძიოთ. ყოველს პოლიტიკურ პარტიას, კლერიკალურ-კონსერვატიული იქნება, ლიბერალური თუ სოციალისტური, აუცილებლად აქვს რაიმე იდეალი, რომლის მიხედვით ეროვნული ცხოვრების გარდაქმნას ოცნებობს. ამ იდეალის პროექცია ან წარსულისაკენ ხდება ან მომავლისაკენ, მაგრამ ყოველთვის ნათლად აღბეჭდილი არ არის პარტიულ პროგრამებში. პოლიტიკური პარტია იზრდება და იხრწნება, როცა თავისი იდეალების რწმენას ჰკარგავს და განსხვავებას ვეღარ აჩენს ზნეობრივად მართებულსა და არასწორს შორის. ნიჰილიზმით გამსჭვალულ ხალხს ვეღარავითარი პროგრამები და რეზოლუციები ვეღარ უშველის.

რასაკვირველია, იმის თქმა არ შეიძლება, რომ ეროვნულ დემოკრატიული პარტია მოკლებული ნიჭიერ ლიტერატორებსა ან ცნობილ მეცნიერებს შესდგებოდეს. მაგრამ რადგან პარტია ისეთ დროს დაარსდა, როცა პოლიტიკურმა ცხოვრებამ განსაკუთრებით ინტენსიური ხასიათი მიიღო და თითქმის ყველაფერი ჩაყლაპა, რადგან ამასთან და პარტიას საქართველოში ტრადიციები არ ჰქონდა და არავითარი კონტროლის გაწევა არ შეეძლო ახალი წევრების მიღების დროს, მის ხელმძღვანელ ორგანიზაციებსა თუ პერიფერიებში მრავლად შეიჭრნენ სხვა და სხვა ჯურის ბედის მაძიებლები და ფსიხური კომივოიაჟერები, რომელთაც შეიძლება ბევრი მძიმე კოშმარი აწუხებდეთ, მაგრამ არც ერთი მომხიბლავი სიზმარი არ უნახავთ თავიანთ სიცოცხლეში. გასაკვირველი არ არის, რომ ამ ადამიანებმა ვერ გამოიჩინეს ვერავითარი აღფრთოვანება, ვერავითარი ნიჭი იდეალების ხილვისა ან მით უმეტეს იდეალების ძიებისა. მათ წარმოიდგინეს, რომ პარტიის იდეალები კერძო საკუთრების დაცვით ისაზღვრება. და ამისდამიხედვით შექმნეს თავისებური პოლიტიკური აზროვნება, რომელიც ფილოსოფოსის სიტყვებით რომ ვსთქვათ, გაქვავებულია როგორც ქვაფენილი და არავისში არ იწვევს არც ღიმილს, არც ოცნებას, არც ცრემლებს.

თავისთავად ცხადია, რომ კერძო საკუთრების დაცვა არ შეიძლება დიდი პოლიტიკური პარტიის უზენაეს მიზნად იქცეს. კერძო საკუთრება თანამედროვე ეკონომიური ცხოვრების ძირითადი ფაქტია. მისი სიყვარული ფანტაზიასა და ინტელექტსა კი არა, ინსტინქტებში აქვს თანამედროვე ადამიანს. თვით უკიდურესი სოციალისტები ანგარიშს უწევენ ამ გარემოებას და მომავალი საზოგადოებისათვის ითხოვენ არა კერძო საკუთრების სრულს მოსპობას, არამედ მის განსაზღვრას სოციალური წარმოების სფეროში. არავის აზრად არ მოსდის მოსახმარი ნივთების განსაზოგადოება, გარდა ორიოდე მეოცნებე კომუნისტისა.

დიდი აზრი არ არის იმაში, რომ თანამედროვე ადამიანს კერძო საკუთრების სიყვარული უქადაგო, როგორც დიდი აზრი არ არის იმაში, რომ მას ჯანმრთელობის უპირატესობანი აუხსნა ავადმყოფობასთან შედარებით. ამ შემთხვევაში უკიდურესი აგიტაცია იმას მეტსაც ვერ შესძლებს, რასაც ელემენტარული ბიოლოგიური ინსტინქტები შვრება. პოლიტიკური იდეოლოგიის მიზანი იმაშია, რომ ცხოვრების ჯანსაღი და ძლიერი ინსტინქტები გააკეთილშობილოს და დიდს ზნეობრივ იდეალებს შეუკავშიროს. სამწუხაროდ ეს უბრალო ჭეშმარიტება ბევრს ჯერ კიდევ ვერ დაუნახავს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიაში. მხოლოდ ხანგრძლივმა სულგრძელმა და გონება გახსნილმა მეთაურმა მიაღწია იმ შეგნებას, რომ კერძო საკუთრების ინსტიტუტი და კაპიტალისტური წესწყობილება ძვირფასია არა როგორც საბოლოო და გარდაუვალი თვითმიზანი, არამედ როგორც დიდი ძალა ეროვნულ ენერგიის გასაშლელად და მრავალფეროვანი და პათოსიანი კულტურის მისაღწევად. სხვებმა პარტიული პროგრამა მერკანტილურად გაიგეს და საკმაოდ მოუქნელი პრაქტიკული დასკვნებიც გააკეთეს.

ეროვნულ-დემოკრატიული იდეალების შეფასება ერთგვარ სიძნელეს შეიცავს, უეჭველია. ეს იდეალები არსად აღბეჭდილი არ არის იაფ-ფასიან ბროშურებში, მათ დანახვას რთული ტვინის ორგანიზაცია სჭირია. ევროპულმა და ამერიკულმა დემოკრატიამ შექმნა ადამიანისა და მოქალაქის უფლებათა ქარტიები, მაგრამ ამ ქარტიების შინაარსი გამოუცნობი იეროგლიფი ან მკვდარი ანბანია იმისთვის, ვისაც არ ესმის დიდი პოლიტიკური რევოლუციებისა და იდეალისტური ეთიკის ძირითადი პრინციპები. ზოგად დემოკრატიულ იდეალებს ზედ ერთვის ეროვნული იდეალები, რომელთა შეგნება თავის მხრივ საქართველოს აწმყოსა და მდიდარი ისტორიული წარსულის ცოდნას გულისხმობს. ერთი სიტყვით, ეროვნულ-დემოკრატიული იდეოლოგიის შესათვისებლად საჭიროა მოძრავი გონება და ზნეობრივი აღფრთოვანება, რასაც ყოველ გამვლელ-გამომვლელს ვერ მოსთხოვ.

ეს, რასაკვირველია, იმას არ ჰნიშნავს, რომ ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია ვიწრო სექტად უნდა გადაიქცეს, სადაც ადგილი არ ექნება ხალხის მასსას. ხალხის ინსტინქტი პოლიტიკურ ცხოვრებაში უფრო კარგი რეგულატორია, ვიდრე დაბნეული და გამოფიტული აზროვნება. ამას გარდა, ხშირად ხალხის კონტროლია საჭირო რომ ხელმძღვანელებში თავი არ იჩინოს კარიერიზმმა და ავანტიურიზმმა.

ეს საფრთხე შეიძლება დაახლოვებით ასე წარმოვიდგინოთ. ადამიანს ჩვეულებრივ ჰგონია, რომ რასაც თვითონ ის აკეთებს, მნიშვნელოვანია, ხოლო რასაც სხვა აკეთებს, უმნიშვნელო. თუ გარეშემო ობიექტიური დამფასებელი და აღმრიცხველი არ არის, ეს აბერაცია იწვევს [illegible] ბრძოლას პირველობისათვის. ამ ბრძოლაში კი ხშირად საუკეთესო ენერგია იხარჯება სრულიად უნაყოფოდ. შემდეგ შეიძლება ვიწრო სექტაში განვითარდეს უპასუხისმგებლო კონსპირაცია, პოლიტიკური ჯამბაზობა და თვალთმაქცობა, რაიცა, რასაკვირველია, სრულიად შეუფერებელია ისეთი ლიბერალური და წესიერების დამცველი პარტიისათვის, როგორიც უნდა იყოს ეროვნული დემოკრატია. ამ პარტიას არ შეიძლება რაიმე დამალული ჰქონდეს ქართველი ხალხის წინაშე. ყველაფერი აშკარად უნდა კეთდებოდეს, ან ყოველ შემთხვევაში განსაზღვრულ კონტროლს ექვემდებარებოდეს. პასუხისმგებლობის გრძნობა აუცილებელი ელემენტია სალი პოლიტიკური მორალისა.

შეიძლება ეროვნულ დემოკრატიას დღეს უფრო დახელოვნებული დოსტაქარი და მახვილი ნესტარი ესაჭიროს, ვიდრე გრძელი მოხსენებები აგრარულ საკითხისა და პოლიტიკური მომენტის შესახებ. ავადმყოფი გულითა და განგრენიანი ფეხით პარტია შორს ვერ წავა, მით უმეტეს თუ ოქმების ტვირთიც დაამძიმა. რომელნიც ამბობენ: სადაც მედიკამენტები არ ჰკურნავს, რკინა განჰკურნავს, სადაც რკინა არ ჰკურნავს, ცეცხლი განჰკურნავს. ჩვენ გვგონია, რომ პარტიას არ აწყენს განწმენდის ცეცხლში გავლა. ის უნდა განათლდეს ზნეობრივად. წინააღმდეგ შემთხვევაში შეიძლება მისი სხეული განგრენამ შესჭამოს, ხოლო განგრენა მიწამ, ცნობილი ქართული სახალხო ლექსის თანახმად.

გერონტი ქიქოძე.

საზავო მოლაპარაკებანი ბრესტ-ლიტოვსკში

(გასმართული)

ხტატს სეკრეტარი ფონ კიულმანი. ძლიერ სასიამოვნოა ამ საკითხის შესახებ კართ დაწყება. [illegible] ჩვენ აქ გადაკვეთები გამოქვეყნებულ იქნება ფართო პრესაში. მე ვფიქრობ, რომ ჩვენ გამოვ ძებნით [illegible] გზას. სახელდობრ, გაზეთებში გამოქვეყნებულ ოქმებს და ანგარიშებს წინდაწინვე შევადარებთ და შევასწორებთ.

ხაკკა ფიშა აცხადებს, რომ ეთანხმება კიულმანის აზრს.

ხტატს სეკრეტარი ფონ კიულმანი. მე შემიძლია ვალიარო, რომ რუსეთის დელეგაციის მიერ აღძრულ საკითხზე უთანხმოება არ არის.

რუსეთის დელეგაციის წინადადება.

იოფფე. გადავდივარ რუსეთის სამშვიდობო დელეგაციის დებულებებზე. რუსეთის სამშვიდობო დელეგაციის დებულებები გამომდინარეობს რევოლუციონურ ხალხის ნებიდან: საჩქაროდ მიღწეულ იქმნეს დემოკრატიული ზავი. დელეგაცია ჰფიქრობს, ასეთი ზავის ერთად ერთ პრინციპებად, ყველასათვის ხელსაყრელი და მისაღები არის პრინციპი გამოქვეყნებულ დეკრეტში. ერთხმად მიღებული მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოთა ყრილობაზე და დადასტურებული სრულიად რუსეთის გლეხთა ყრილობაზე.

დეკრეტში ნათქვამია: სწორი დემოკრატიული ზავი, რომელიც სწყურია ომის საშინელებისაგან დატანჯულ ხალხს, იქნება ზავი უანექსიო, სხვისი მიწების ძალით შემოუერთებლად, სხვა ერთა დაუჩაგვრელად და უკონტრიბუციოდ.

სახელწოდება „ანექსია" რუსეთის მთავრობას ესმის ისე, როგორც ესმის ეს დემოკრატიას და მშრომელ ხალხს. ანექსია ძალით შემოერთება სხვისი მიწისა და განსაკუთრებით შეერთება დიდ სახელმწიფოსთან პატარა ერთვნების, თუ თანხმობა არ არის ამ ერთვნებისა. თუ როდის არის შემოერთებული ან დაპყრობილი ეს ჩაგრული ერთვნებანი, ან რა კულტურულ მდგომარეობაში იყო ძალით დაპყრობილი ერი, ეს სულ ერთია—მას მნიშვნელობა არა აქვს. და მაშინ სულ ერთია აგრეთვე სად იმყოფება დაპყრობილი ერი, ევროპაში თუ შორეულ ქვეყნებში. თუ რომელიმე ერი იმყოფება ამა თუ იმ სახელმწიფოს საზღვრებში, თუ მან უკვე აღი რა თავისი უთანხმოება ასეთს მდგომარეობის წინააღმდეგ პრესაში თუ საზოგადო ყრილობაზე, აჯანყებით თუ სხვა რამე საშუალებით, და მას მაინც სტოვებენ მონობის უღელ ქვეშ, აი ამასაც ანექსია ეწოდება.

გაგრძელება ომისა, რათა დაპყრობილი ერები განაწილებული იყვნენ დიდ სახელმწიფოთა შორის, არის უდიდესი დანაშაულობა კაცობრიობის წინაშე და რუსეთის მთავრობა უდრეკად აცხადებს, რომ ის მოაწერს ხელს სამშვიდობო ქაღალდს, თუ ზავი ჩამოგდებულ იქნება ამ პრინციპებით.

გამოვდინარეობს რა ამ პრინციპებიდან, რუსეთის დელეგაცია შეთანხმების შემდეგ წესებს აყენებს:

1) არავის უფლება არ აქვს შემოიერთოს ის მიწები, რომელნიც დაპყრობილი იქმნენ ომის განმავლობაში.

დაპყრობილ ქვეყნებიდან ჯარი გაყვანილ უნდა იქმნას მოკლე დროში.

2) უბრუნდებათ პოლიტიკური დამოუკიდებლობა იმ ერებს, რომელთაც ეს დამოუკიდებლობა ომის დროს დაჰკარგეს.

3) იმ ეროვნულ ჯგუფებს, რომელთაც მანამდე არ ჰქონდათ პოლიტიკური დამოუკიდებლობა, ძალაუძს გადაწყვიტონ საკითხი, თუ რომელს სახელმწიფოს მიეკუთვნებიან, ანუ შეუძლიათ მოიპოვონ თავის პოლიტიკური დამოუკიდებლობა რეფერენდუმის საშუალებით. რეფერენდუმი კი ისე უნდა შესდგეს, რომ უზრუნველ ყოფილი იქმნეს ხმის მიცემა, არა თუ ადგილობრივ მოსახლეობისა, არამედ ემიგრანტებისა და გამოქცეულებისაც კი.

4) რაც შეეხება უმცირესობის უფლებებს, მათ კანონი დაუწესდება, რომლითაც უზრუნველყოფილ უნდა იქმნას მათი კულტურულ-ეროვნული დამოუკიდებლობა და მათი ადმინისტრატიული ავტონომია.

5) არც ერთი მებრძოლი მხარეთაგანი ვალდებული არ არის, აანაზღაუროს სამხედრო დანახარჯი. კონტრიბუცია უკანვე უნდა დაუბრუნდეს სახელმწიფოს, რაც შეეხება კერძო პირთა ზარალის ანაზღაურებას, ამის საკითხი გადაწყდება 12—34 (?) პუნქტების პრინციპების თანახმად.

უნდა მოისპოს ყოველგვარი არაპირდაპირი შევიწროება, მცირე ერებისა, ძლიერ ერთაგან. როგორც ეკონომიური ბოიკოტი, რათა ერთის დამორჩილება მეორისგან მეურნეობაში, დადებულ ხელშეკრულობის ძალით, სეპარატიული საბაჟო შეთანხმებანი, რაც ავიწროვებს ვაჭრობის თავისუფლებას; მოისპოს აგრეთვე საზღვაო ბლოკადა (კაროტაჟი) თუ უნდა იქმნეს ზემოხსენებული პრინციპების მიხედვით, რუსეთის დელეგაცია შეუძლებლად მიაჩნია ზავის ჩამოგდება.

მოლაპარაკების გაგრძელება.

სტატს-სეკრეტარი ფონ-კიულმანი. შემიძლია თუ არა შეგეკითხოთ? ხომ არ ჰქონდა რომელიმე რუს-დელეგატს დაუშვებლად რაიმე წინადადება მოსაზრებათ?

პოკროვსკი. ეს არის ჩვენი საზოგადო შეხედულობა.

სტატს-სეკრეტარი ფონ კიულმანი. მე მსურდა ამ დიდმნიშვნელოვან წინადადების გარდა გამომეთქვა შეხედულება, რომ სანამ ჩვენ ზემოაღნიშნული წინადადებანი არ გვექნება მიღებული წერილობით, სანამ ჩვენც და ჩვენს მეგობრებსაც არ ძალუძთ გამოარკვიონ თავისი პოზიცია. მე დიდად მოხარული ვიქნებოდი, თუ მათი წინადადება, გვექნება ხელში წერილობით გადმოცემული. მე მსურდა მომესმინა პატივცემულ ბატონებისათვის, სცნობენ თუ არა შესაძლოდ, გაგრძელდეს კრება, ხვალე საღამოს ჟამს.

მინისტრი გრაფი ჩერნინი. წინადადების შესახებ ვსტყოდი, რომ ჩვენ უნდა პასუხი შევადგინოთ ხვალ დილამდე. თუ რაიმე დაბრკოლება გვეღობება, ჩვენ შეგვ ძლიან კრების გადადება.

სტატს-სეკრეტარი ფონ-კიულმანი. მაშინ ამ წინადადებით მივმართავ ბ-ნს თავმჯდომარეს: ხვალ, დილით, შეგვატყობინოს, აქვს რაიმე საწინააღმდეგო თუ არა, რომ შევიკრიბოთ ხვალ, შუადღის 4 ს. ხომ არ დაგვრჩენია გადასაწყვეტად რომელიმე საკითხი, რომელიც დღევანდელ დღეს ეხებოდეს? კრება დაიხურა 5 ს. 13 წუთზე.

ო მ ი

რუსების და შვედთა შეტაკება

გაპარანდიდან გვატყობინებენ, რომ შვედეთისა და რუსეთის მოსაზღვრე ყურეულებს ტორნეოში შეტაკება მოსვლიათ. შეტაკება საზღვრის გადალახვას გამოუწვევია.

სამხედრო ქარხნების უმოქმედობა

ყველა ის სამხედრო ქარხნები, რომელნიც ამზადებდნენ საომარს იარაღს და ყუმბარებს, ახლა ალარაფერიარ საქმეს აღარ ღებულობენ. ქიმიურს ქარხნებშიც სადაც ამზადებდნენ მხრჩოლავ გაზებს, მათ სამხედრო აღიწერი ნილამთ და სხვა [illegible] ნივთიერებას,—შეწყვეტის ყოველგვარი მუშაობა.

რკინის გზათა ნაციონალიზაცია ამერიკაში

ვაშინგტონი. პრეზიდენტმა ვილსონმა, გამოაქვეყნა დეკრეტი, რომლითაც ამერიკის ყველა რკინის გზები გამგეობა ქრისტეშობისთვის 15-დან გადადის შეერთებულ შტატების მთავრობის ხელში. მთავარ დირექტორად დანიშნულია მაკ-ადუ.

სოციალისტების დაპატიმრება გერმანეთში

ციურიხი. 12—25 ქრისტეშობისთვის ღამით გერმანეთის სხვადასხვა ქალაქებში (როგორც მიუნხენში, ფრანკფურტში, მანჰეიმში, მაინცში, დიუსელდორფში, დორნშტადტში, ნიურნბერგში, ლაიპციგში, კობურგში, შტუტგარტში, გოტაში, ჰესენში, დორტმუნდში და დიუისბურგში) 300-მდე სოციალისტი იქმნა დაპატიმრებული.

ბოლშევიკების დიქტატურა

პეტროგრადში

პეტროგრადში გავრცელდა ცნობა, გაზეთები ადგენენ დეპუტატების ალმასრულებელ კომიტეტის დაპატიმრების შესახებ.

ჯარში გაწვევა

გაზეთები იუწყებიან, რომ იბეჭდება დეკრეტი, რომლითაც ჯარში გაიწვევენ 18 წლიდან 50 წლამდე.

„კონტრ-რევოლუციონერები"

პეტროგრადში დაადგინეს, საზღვარგარეთ გადაასახლონ: მილიუკოვი, ჰოცი, კრენსკი, შინგარევი, ჩერნოვი და სხვა „კონტრ-რევოლუციონერები".

ილიოდორი და ბოლშევიკები

ილიოდორი სულით და გულით ემხრობა ბოლშევიკებს. ბოლშევიკებმა მისი ძმა დანიშნეს საზღვარ-გარედ გასასტუმრებელ ზარისთვის გამცემ კომისიად.

პეტროგრადის სამხედრო ოლქის მთავარ-სარდლის შეპყრობა.

ბოლშევიკების დადგენილებით, შეპყრობილ იქმნა პეტროგრადის სამხედრო ოლქის მთავარ-სარდალი კაზინცევი.

რუსეთ-ბელგიის საზოგადოების კონფისკაცია.

სახალხო მთავრობამ, გამოაცხადა დეკრეტში, რუსეთ-ბელგიის საზოგადოების კონფისკაცია გამოაცხადა. მიღებული ყველა ქონება ცნობილ იქმნა რუსეთის რესპუბლიკის საკუთრებად.

უკრაინა

უკრაინელები ეკატერინოსლავში

როგორც მოსკოვიდან იტყობინებიან სულ მოკლე ხანში ეკატერინოსლავს უკრაინელები დაიჭერენ.

ბრძოლა

ამ ჟამად დიდი ბრძოლაა გაჩაღებული მთელ ქალაქსა და ბახმუტის არემარეში. უკრაინელები ჩრდილოეთიდან სავანგებო ლაშქარს აგზავნიან.

ჟმერინკაში

ჟმერინკაში ბრძოლა უკრაინელთა და ბოლშევიკების შორის. ბოლშევიკები მაზად [illegible] სულ მოკლე ხანში დიდი ბრძოლა მოხდება [illegible].

შავი ზღვის ფლოტი და უკრაინა

[illegible]

ბოლშევიკების მოლაპარაკება

[illegible]

უკრაინული დეპეშები

[illegible]

[illegible] ამ თვის 28 ს მოსამსახურენი აღარ გამოცხადებულან სამსახურში საქიროა ფიცხელი დისციპლინა და ჯარების მიშველება.

გაზეთ „საქართველო"-ზე

ხელის მოწერის პირობები 1918 წლისათვის.

გაზეთის გამოსაცემი ხარჯები თანდათან იზრდება. ამის გამო ჩვენ იძულებულნი ვართ 1918 წლისათვის დავაწესოთ შემდეგი ფასები: ერთი წლით 50 მანეთი, ნახევარ წელით 27 მანეთი, სამი თვით 13 მანეთი და 50 კაპეიკი; ორი თვით 4 მანეთი 60 კაპ. ცალკე ნომერი კი პირველ იანვრიდან ეღირება 20 კაპეიკი. თანამშრომლებს ვთხოვთ დააჩქარონ ფულის გამოგზავნა, ვინაიდან გაზეთის გაგზავნის საქმის მოსაწესრიგებლად საჭიროა, რომ ფული კანტორამ დროზე მიიღოს.

ქრონიკა

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ.

✦ სამხედრო საოლქო სასამართლო. უკანასკნელ კრებაზე ორი ბანაკად გაყოფილმა საბჭოს წევრმა დიდი საქართველოს შეერთებისა, ამის შესახებ საგანგებო მოლაპარაკება გაიმართა თუმცა ჯერ-ჯერობით შეთანხმება არ მოხერხდა.

✦ საოლქო ცენტრი. დღეს, ქრისტეშობისთვის 30-ს დანიშნულია ცენტრის სხდომა, რომელზედაც უნდა გამოირკვეს საკითხი საოლქო მთავრობის მოწყობის შესახებ, რადგან იანვრის 5-ს ყველა უთავდებათ ამიერ კავკასიის კომისარიატის წევრებს.

აკაკის ახლად აღმოჩენილი ლექსი*)

დღეს [illegible] სტუმარი
სულთა მხუთავი იქნება!.—
უნდა უკმიო საკმეველი
სანთელიც მისთვის იქნება!.—

—

მომიახლოვდა სიბერე;
[illegible] რა მძიმე ყოფილა!.
სიბნელით მინაზღაურებს
აქ რაც ნათელი მეჩვენა.

—

მივალ, სად მივალ არ ვიცი!
საიდან მოველ არც ისა
მ წისაცა ვარ ცისაცა
არც მიწისა ვარ არც ცისა..

—

ამიყოლია.. აგყევი
ამ სოფლის ელმა-მელმასა!
თავი ამირან მეგონა
ულიონი ჰანზელესა.

—

დღეს მივხვდი, მაგრამ რაღა დროს?
სოფელი მატყუარია
[illegible] ფუჭ ალოვანებაშ
ჩემი გონება არია

—

[illegible]
რაც კი კაცს მოეგონა!
ამ სოფელს მხოლოდ უტყუარად
თავისი კანონი ჰქონია.

—

ჯერ ალმა-ალმა ამსვლელი
უნდა დაუყვე დაღმართსა
და უკუღმართი სიბერე
სცვლის სიჭაბუკის წელმართსა.

—

რომ [illegible] იცოდეს
სიბერე თუ რა ძნელია,
არ გაუშვებდა რასაც კი
მიუწვდებოდა ხელია!

*) ეს ლექსი რომ ნამდვილ დედნიდან არის გადმოღებული, ამას ამოწმებს განსვენებული მგოსნის აკაკის ნების აღმასრულებელი.

კოტე აბდუშელიშვილი.

✦ ამიერ-კავკასიაში შემოსვლის შეწყვეტა. ამიერ-კავკასიის რკინის გზათა უფროსმა დეპეშით გადასცა რუსეთის რკინის გზების უფროსებს, რათა წინადადება მისცენ მგზავრებს, ნუ გამოემგზავრებიან ამიერ-კავკასიაში.

✦ მაჰმადიანთა კორპუსი. ამიერ-კავკასიის კომისარიატმა დაამტკიცა დებულება მაჰმადიანთა კორპუსის შედგენის შესახებ. კორპუსის უფროსად დაინიშნა შიხლინსკი.

✦ სახაზინო წიგნები. ქალაქის გამგეობამ გამოაცხადა, რომ პირველ იანვრიდან ყველა სახლის პატრონმა უნდა იქონიოს სახაზინო წიგნები მდგმურების სიით.

✦ თბილისის უმაღლეს კურსებზე ლექციების კითხვა და მეცადინეობა სამივე ფაკულტეტზე იანვრის 8-დან დაიწყება.

✦ ქართველ მწერალთა კაბარე. საჩაიე „ძმურ ნუგეშში" ყოველ შაბათს საღამობით ქართველ მწერალთა ცეცხლის თაოსნობით გაიმართება ხოლმე კაბარე. დღეს, შაბათს, ქრისტეშობისთვის 31 იმართება პირველი საღამო-კაბარე.

✦ სომეხთა თავდაცვის ფონდი. აღ. ხატისოვი აცნობებს სომხურ გაზეთებს, რომ გუშინდელ დღეს მუშაობამ გადაიდო ჯერ ჯერობით 500.000 მანეთი შეაგროვებს ურთიერთ შორის სომეხთა თავდაცვის ფონდის სასარგებლოდ.

✦ ი. წერეთლის სიტყვები წიგნად. პეტროგრადში ცალკე წიგნად დაიბეჭდა ირ. წერეთლის სიტყვები.

✦ ცხენების გაყიდვა. გლეხთა საოლქო ცენტრი აცხადებს, რომ მეღორობისათვის გამოუსადეგარ ცხენების გაყიდვის ხელმძღვანელობა ჩაჰბარდა საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტს. ცხენების გაყიდვა დროებით შეჩერებულია, ვიდრე ახალი წესები არ შემუშავდება ცხენების განაწილების შესახებ.

✦ „ჯეჯილი". რედაქციამ მიიღო საღლესასწაულო ნომერი საყმაწვილო ჟურნალ „ჯეჯილი"-სა.

✦ ქართული კედლის კალენდარი. რედაქციამ მიიღო კალენდარი შედგენილი გრ. ჩარკვიანისა და გამოცემული ამხ. „განათლების" მიერ (მე-30 წელი) კალენდარი ღირს სამი მანეთი.

✦ ლენინის ხელდგან ნებართვას აღარ იძლევა სასურსათო გამგეობა, რადგან თბილისში [illegible].

✦ ამიერ-კავკასიის რკინის გზის გამგეობის კასის გაძარცვა. ქრისტეშობისთვის 27-ს ღამით ამიერ-კავკასიის რკინის გზის გამგეობის აღმასრულებელ კომიტეტის კასსა და 12 საათ 8 წ. წინ. ქრისტეშობისთვის 29 ს [illegible] კუნძულზე გაჰქურდეს [illegible] მილოზია. გატანილია 25,920 მანეთის ფეხსაცმელები და სამი ათასი მანეთი ფულად.

ბათუმი

✦ უკრაინელთა ყრილობის დადგენილება. უკრაინელთა ყრილობამ ბათუმში ჯარების გაეროვნების შესახებ კავკასიაში შემდეგი დადგენილება გამოიტანა:—იქმნას ყოველივე ღონე მიღებული, რათა უკრაინელთა ჯარის კაცები გამოეყონ ცალკე ნაწილებში. როდესაც კავკასიის ფრონტზედ ეს გამოყოფა დამთავრდება, მაშინ მოლაპარაკება გაიმართოს ამიერ კავკასიის კომისარიატთან, რათა ახლად შემდგარი უკრაინელთა ეროვნული ნაწილები გადაყვანილ იქმნან დაუყოვნებლივ უკრაინაში.

ქობულეთი

✦ სამკითხველო. აქ არსებობს უფასო წიგნთსაცავ სამკითხველო, რომელიც სრულიად მოკლებულია ინტელიგენციის ყურადღებას, წიგნები რუსულია თითქმის სულ. ქართული 20-დე თუ იქნება. არც მკითხველები ჰყავს ამ სამკითხველოს, რაც მის უპატრონობასაც უნდა მიეწეროს. აღსანიშნავია აგრეთვე ჩვენი რედაქციების უყურადღებობა. როგორც აქ მოსამსახურე ბიჭმა გადმომცა სამკითხველოს ჰქონია გამოწერილი, მაგრამ ერთის გარდა არ მოდიოდა.

სასურსათო საქმეები

✦ უპურობა თბილისში. ქრისტეშობისთვის 29 ს სასურსათო გამგეობას არავითარი სასურსათო მასალა არ მოსვლია. დღიურ საჭიროების დასაკმაყოფილებლად გამგეობამ [illegible] დანაწილებან ისხა ფქვილი,

✦ სურსათის მოლოდინში. საგუბერნიო სასურსათო გამგეობას ცნობა აქვს, ცოტაოდენი ხორბალი შეიძინეს ნოვოროსიისკიდან ფოთში და სანამ ადგილობრივი სასურსათო საქმეები რამდენიმე გამოსწორდებოდეს, თბილისის მცხოვრებნი როგორმე გაძლებენ.

✦ სასურსათო ყრილობა. იანვრის 12-ს ეკატერინოდარში დაიწყება ჩრდილო-კავკასიის რესპუბლიკათა რწმუნებულების საერთო ყრილობა, რომელიც ითათბირებს სასურსათო მასალის განაწილებისა და ტრანსპორტის მოწესრიგების შესახებ. ყრილობას დაესწრებიან: წარმომადგენელნი ამიერ-კავკასიის კომისარიატისა, თბილისის გუბერნიის სასურსათო გამგეობისა და საოლქო სასურსათო გამგეობის მართველი შემადგენლობა.

ამიერ-კავკასიის კომისარიატი

✦ შაქრის მონოპოლია. კომისარიატმა დაადგინა: ი ნვრის 1-დან დაკანონოს ამიერ-კავკასიაში შაქრის მონოპოლია.

✦ ახალი ბონები. კომისარიატმა დაადგინა დაუყოვნებლივ შეუდგეს ბონების (ფულის ნიშანი) ბეჭდვას. სულ 50 მილიონ მანეთის ბონები გამოვა. დაიბეჭდება 3, 5, 10, 50 და 100 მანეთიან ღირებულობისა.

✦ გადასახადების შეგროვება. კომისარიატმა მიანდო შინაგან საქმეთა კომისარს გამოსცეს ბრძანება, რომ დროებით შეწყდეს სახელმწიფო გადასახადების მოკრეფა და არავითარი რეპრესიები არ დაზოგოს უარ გადამხდელთა წინააღმდეგ, ვინც გადასახადს ნებით არ წარადგენს, კომისარიატს გადაწყვეტილი აქვს,—სასურსათო მასალა არ მისცეს მას.

✦ თავმჯდომარის არჩევა. ამიერ კავკასიის კომისარიატთან არსებულ მცირე საბჭოს თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა ბ-ნი გრ. რცხილაძე.

✦ დროის შეცვლა. თანახმად ამიერ კავკასიის კომისარიატის დადგენილებისა, ახალი წლიდან საათის ისარი უკან იქნება გადაწეული 1 საათით. ამ რიგად დროის ანგარიში წინანდელ ნორმაში ჩადგება.

✦ კომიტეტის დაკანონება. კომისარიატმა დაამტკიცა შემადგენლობა გუმბრის კომიტეტისა, რომელსაც ეწოდება რევოლუციის დამცველი კომიტეტი.

საქართველოს ეროვნული საბჭო

✦ აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომა. [illegible] ქრისტეშობისთვის 31, დილის 1 საათზე დანიშნულია ეროვნული საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის სხდომა. დღის წესრიგი საგნები: მობილიზაცია და მიმდინარე კითხვები.

✦ ეროვნული დახმარება ქართულ გიმნაზიების მასწავლებლებს. ეროვნულმა საბჭომ აცნობა ამიერ-კავკასიის კომისარიატს: უკანასკნელის დადგენილებით ყველა სახელმწიფო დაწესებულებათა მოსამსახურეებს უნდა მიეცეს თითოს 400 მან. ეს დადგენილება არა ვრცელდება თბილისისა და ქუთაისის ქართულ ვაჟთა და აგრეთვე თბილისის ქალთა გიმნაზიების მასწავლებლებზე. ვინაიდან აღნიშნული სასწავლებლები ემსახურებიან სახელმწიფოსა და ხალხის ინტერესებს, საქართველოს ეროვნული საბჭო გთხოვთ აღნიშნული დადგენილება გავრცელდეს ზემოხსენებულ გიმნაზიების მასწავლებლებზედაც.

✦ საფინანსო თათბირი. საქართველოს ეროვნული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი და საბჭოს საფინანსო სექცია იწვევს 31 დეკემბერს 1917 წ. კვირას, დილის 12 საათზე, მთელ ქართველ ვაჭარ-მრეწველთა და შეძლებულთა კრებას საბჭოს სადგომში, ფრეილინის ქუჩა № 11. განსაკუთრებულად მოწვეულნი არიან შემდეგი პირნი: 1. ალექსანდრე ლორთქიფანიძე; 2 ნიკოლოზ წერეთელი; 3. ალექსანდრე ზუბალაშვილი; 4. ალექსანდრე მელიქიშვილი და 5. ნიკო ხიზანიშვილი. კრებაზე დასწრება კომიტეტის დადგენილებით აუცილებელია.

უწესოება თბილისში

ბოლო დროს ქალაქში ძალიან გახშირდა ქურდობა, ცარცვა-გლეჯა და მკვლელობა. ხშირად შუა ქუჩაში აჩერებენ გამვლელ-გამომვლელებს და სცარცვავენ. ჯარის კაცებად და ხშირად მილიციონერებად გადაცმული შეიარაღებული ბოროტ-მოქმედნი გზაზე მიმავალს აყენებენ „ხელები მაღლა"-ს შეძახილით, შემდეგ ართმევენ რაც რამ აბადიათ, ჰბღიან ტანისამოსს და ისე უშვებენ სახლში.

შიშიანობა ძლიერ გაზრდილია საღამოობით და ღამ-ღამე გამვლელებით ისმის თოფების და რევოლვერების უწესრიგო სროლა. განსაკუთრებით აუტანელი გახდა მდგომარეობა ქუჩებში. წინა დღეს ბევრი ალაგას მოხდა მკვლელობა. წინა დღეს მოსკოვის ქუჩაზე მოჰკლეს ერთი ასისთავი, რომელსაც წინასწარ ტანისამოსი გახადეს და გაძარცვეს. ქალაქის რამდენიმე უბანში მცხოვრებლებმა შეიქმნეს თავდაცვა და თითო სახლიდან თითო კაცი გამოდის ქუჩაში ღამე სადარაჯოდ.

ასეთ უბნებში თითქმის სრულიად შესწყდა ბოროტმოქმედება. ასეთივე თავდაცვას აწყობენ დანარჩენ უბნებშიაც. საჭიროა ამ თავდაცვას ხელი შეუწყონ იარაღის მიცემით თუ სხვაგზით, ვინაიდგან ძლიან ხშირად მილიციონერებს ესხმიან და ჰკლავენ კიდევაც; ქუჩებში რამდენიმე მილიციონერები მოჰკლეს.

მდგომარეობა განჯაში

განჯიდან კომისარი ვ. გოგიჩია გვატყობინებს დეპეშით აჯამბინებს, ქალაქში სიწყნარე ჩამოვარდაო. მაჰმადიანებმა შეადგინეს სარევოლუციო კომიტეტი, რომელმაც დაადგინა სიკვდილით დასაჯოს ყოველი წესიერების დამრღვეველი. რკინის გზის ლიანდაგზე თბილისსა და განჯას შუა თითქმის სრული სიწყნარე ჩამოვარდა, ხოლო განჯას და ბაქოს შუა მდგომარეობა ჯერჯერობით მწვავეა. განჯიდან მეცხოვრე ჯარის ნაწილები გაჰყავთ. ქალაქში შესდგა დიდი მიტინგი, რომელზედაც დაადგინეს ყოველის ღონით დაიცვან წესიერება.

საღამური გზებზე ერთიანად გადაჭრეს წყვეტა; ვინ გადაიწვა ეს ფრონტიდან მომავალმა ჯარმა თუ მაჰმადიანებმა ჯერ გამორკვეული არ არის.

ნატარიებელების მიმოსვლა ბაქოსა და თბილის შუა აღდგენილია. მატარებლებს უმეტეს ნაწილად თანა სდევს დამცველი რაზმები.

ბ-ნ ჩხენკელისაგან შემდეგი შინაარსის დეპეშები მოვიდა განჯიდან: ქრისტეშობისთვის 25-ს, დილის 10 საათზე, მოვედით განჯაში. თბილისიდან განჯამდე რკინის გზის ყველა სადგურები დაუზიანებელია. გარდა სადახლოვისა, სადაც მოსამსახურენი გაქცეულან. თითონ განჯაში მყუდროებაა, მხოლოდ განჯის სადგურში

კიდევ არის სრული, თუმცა მსხვერპლი არაა. ჯარების ეშელონები შეუჩერებლივ მიდიან. ნუ დაიჯერებთ გავრცელებულ სხვა და სხვა ხმებს. ეინდელ სომეხთა და მუსულმანთა ეროვნული საბჭოები. როგორც აღმოჩნდა, აღნიშნული საბჭოები სრული თანხმობით მოქმედებდნენ და მათი წარმომადგენლების საგანგებო კომიტეტი იყო მოწყობილი ქალაქისა და მშვიდობიანობის დასაცავად. მოხდა სხდომები კრებამ სომხების და მუსულმანთა ეროვნულ საბჭოების, ქალაქის თვითმართველობისა, პოლიტიკურ პარტიებისა და რკინის გზის მოსამსახურეთა წარმომადგენლებისა. კრებამ დაადგინა, მოეწყოს მუსულმანთა სახალხო მილიცია და დაეკისროს მას დაცვა რკინის გზის ლიანდაგისა, ნავთსადგურისა, წყალ-სადენისა და დაწესებულებათა. მუშათა ორგანიზაციის მხრივაც მოეწყობა ასეთივე მილიცია, რომელსაც დაემხარებიან მისული ჯარები. მთელს გუბერნიაში სამხედრო წესებია გამოცხადებული. მთელი ძალაუფლება დროებით მოთავსებულია საზოგადოების მხსნელ კომიტეტის ხელში. ქალაქის გადაღმა მხარე გადამწვარია. განჯასა და ელისაბეთპოლს შუა ყველა სადგურები გადამწვარია. თითონ ევლახი და მისი მიდამოები სრულიად გაძარცვული და განადგურებული, მოსამსახურენი გაქცეულნი არიან. ევლახიდან 4 ვერსის მანძილზე დაიმსხვრა 2 სამხედრო მატარებელი; დახოცილია 80 და მძიმედ დასახიჩრებულია 200 კაცი, რომელნიც ბაქოში გაგზავნეს.

მოხევეების დელეგაცია

საქართველოს ეროვნულ საბჭოს წარუდგნენ მოხევეების დელეგატები ბ-ნნი ღუდუშაური და მოხევეთა კომისარი დევდარიანი, რომლებმაც განაცხადეს, რომ შეიარაღებულმა ინგუშებმა გაამაგრეს ლარსი, მოისპონ ტყვეის მცხოვრებნი და ზარბაზნები და მთელი ჩვენი კუთხე დიდს საფრთხეში იმყოფებაო. დელეგაცია შველას ითხოულობს.

ოსების ეროვნული ყრილობა

ოსების ეროვნულ ყრილობაზე ერობის შესახებ მოხსენება წაიკითხა ი. თამბიევმა, რომელმაც ის აზრი გაატარა, რომ ოსეთი უნდა გახდეს ერთ ადმინისტრატიულ საზღვრად ერთეულად. სამხრეთის ოსეთში შედიან გორის, დუშეთის და რაჭის მაზრების ოსებით დასახლებული ნაწილები. საზღვრები საქართველოს და ოსების წარმომადგენლების შეთანხმებით უნდა გამოირკვეს. სამხრეთ ოსეთის გამგეობა ცხინვალში უნდა იყოს.

ერობის შესახებ ყრილობამ შემდეგი რეზოლუცია მიიღო:

„ვიღებთ რა მხედველობაში, რომ კულტურულ-ეკონომიური პირობები სამხრეთ-ოსეთისა დამოკიდებულია ცოცხალ ძალთა ამოძრავებაზე და ფართო ადგილობრივ თვითმართველობაზე, სამხრეთ-ოსეთის ეროვნულ ყრილობას საჭიროდ მიაჩნია:

1) დაუყოვნებლივ შემოღებულ იქმნას სამხრეთ-ოსეთში ერობა.

2) მთის ზაზი, ოსებით დასახლებული, რაჭის, გორისა და დუშეთის მაზრებისა გამოყოფილ იქმნას ცალკე ადმინისტრატიულ ერობის ერთეულად.

3) ერობა უნდა იყოს არჩეული საყოველთაო, სწორი, პირდაპირი, საიდუმლო და პროპორციონალურ უფლებით.

4) ერობას უნდა ჰქონდეს უფლება გადასახადის აწერისა და განკარგულებისა.

5) დაევალოს ეროვნულ საბჭოს უფრო ვრცლად შეიმუშაოს ერობის პროგრამა და შეუდგეს მის განხორციელებას.

ეროვნულ ჯარის შესახებ მოხსენება წაიკითხა ა. ზასოხოვმა. მომხსენებელმა საჭიროდ სცნო ოსების ეროვნულ ჯარის შედგენა ცალკე ქვეითა ერთეულის სახით, რომელიც ჩრდილო-კავკასიის ოსების ჯარში უნდა შედიოდეს და უნდა იდგეს გორში ან დუშეთში.

ყრილობამ ოსების პოლკის უფროსად აირჩია ა. ზასოხოვი.

მუშათა ყრილობა
მოხსენებანი.

ნოე ჟორდანიას სიტყვის შემდეგ ყრილობა სპობს კამათს პოლიტიკურ მომენტის შესახებ და მორიგ საკითხებზედ გადადის.

ბ-ნი ილია ქარცივაძე (ს.-რ.) აკეთებს მოხსენებას ჯარების დემობილიზაციის შესახებ.

მომავალ უმუშევრობის და შრომის მოწესრიგების შესახებ მოხსენებას აკეთებს ა. აზატიანი. მომხსენებელის გამოანგარიშებით ჯარების დემობილიზაციის შემდეგ უმუშევართა რიცხვი რუსეთში 12 მილიონამდე მიაღწევს. ყოველივე უბედურების და შიმშილობის თავიდან ასაცილებლად საჭიროა ზომების ეხლავე მიღება. საჭიროა საზოგადო მუშაობის მოწყობა, რასაც დროებით სახელმწიფოებრივი ხასიათი უნდა მიეცეს. შრომის მოგვარება მხოლოდ მაშინ შეიძლება, როდესაც მუშათა კლასი ერთი ორგანოს დროშის ქვეშ შემოიკრიბება და საერთო ძალღონით შეეცდება თავისი მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

ნოე ჟორდანია აუცილებლად სთვლის შრომის ბირჟის დაარსებას. რადგან ბირჟების დაარსება ფულს თხოულობს, ქალაქს თანხა არ მოეპოვება და სახელმწიფოს კი დახმარების გაწევა არ შეუძლია, ამიტომ, მომხსენებლის აზრით, მუშათა კლასმა თავის თანხით უნდა დაარსოს შრომის ბირჟები. აგრეთვე აუცილებელია ეკონომიური განყოფილების დაარსება ამიერ-კავკასიის კომისარიატთან.

ბოლშევიკებისა და ჩრდილო-კავკასიის წარმომადგენელთა გათიშვა.

ბაქოელ ბოლშევიკების მეთაური ჯაფარიძე რიგს გარეშე აკეთებს მოხსენებას. ბაქოს მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოსთან მოლაპარაკება შეუძლებელი გახდა, ამიტომ ბოლშევიკები აცხადებენ, რომ ისინი ყრილობიდან გადიან. ამ განცხადებას უერთდებიან ჩრდილო-კავკასიის წარმომადგენლებიც.

თავმჯდომარე **ნოე რამიშვილი** აცხადებს, რომ ბოლშევიკები და ჩრდილო-კავკასიის წარმომადგენლები თავიანთვე სცილდებიან ყრილობის ჩარჩოს.

ნოე ჟორდანიამ ბოლშევიკების ასეთი საქციელი გათიშველ ძალად აღიარა, რასაც ყრილობა ტაშით შეხვდა.

სახალხო მილიციები

ქრისტეშობისთვის 23 სახალხო მილიციების შესახებ მოხსენებას აკეთებს ვ. ჯუღელი. მომხსენებლის აზრით ხალხის შეიარაღება აუცილებელია, მაგრამ ყოველივე ზომები მიღებულ უნდა იქმნას, რათა იარაღი რევოლუციის მტრების ხელში არ ჩავარდეს. ამიტომ აუცილებელია რომელიმე დემოკრატიულმა ორგანომ იკისროს იარაღის განაწილება. ასეთი ორგანო ამ ჟამად თბილისის მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოა.

აგეტისიანი (დაშნ.) მოითხოვს, რათა იარაღი ეროვნებათა შორის იქმნას განაწილებული.

ჯამალ-ბეგოვი (მაჰმადიანი მენშევ.) მოითხოვს, რათა იარაღი მაჰმადიანების მხოლოდ იმ ნაწილს გადაეცეს, სადაც სოციალისტობა გავრცელებულია.

დელეგატების არჩევნები

მუშათა ყრილობამ დაადგინა კავკასიის მუშათა ცენტრში გაიგზავნოს 60 დელეგატი. აქედან 40 დელეგატს ყრილობა ირჩევს, 10 ბაქოელთა წარმომადგენლები და 10 ჩრდილო-კავკასიის წარმომადგენლები. მენშევიკების მხრივ არჩეულ იქმნა 30 დელეგატი, დაშნაკცაკანების მხრივ 4. ს.-რევოლუციონერებს დაუტოვეს 6 ადგილი. ჯერ-ჯერობით მათ უარი განაცხადეს დელეგატების არჩევნებზე.

ყრილობის დახურვა

შემდეგ წაკითხულ იქმნა რეზოლუციები. ყველა ერთხმად მიღებულ იქმნა. ყრილობას დახურვის წინ უკანასკნელი სიტყვით მიმართა ნოე ჟორდანიამ. „ბევრს აქ მყოფს,—სთქვა მან,—ვერ გაუთვალისწინებია დღევანდელი მდგომარეობა. შესაძლებელია ბრძოლა მოგვიხდეს სამს ფრონტზედ (ოსმალეთის, ამიერ-კავკასიის და განჯა-ბაქოს), ამისათვის კი აუცილებელია გაერთიანება.

მ. ხ—ელი.

კავკასიის ლაშქრის მე-2 ყრილობა

ქრისტეშობისთვის 24 კავკასიის ლაშქრის ყრილობა დასრულდა. ბოლშევიკებისა და მემარცხენე ესერების მხრივ არჩეულ იქმნა 52 დელეგატი.

დაწარჩენ პარტიების მხრივ—48 დელეგატი; განხეთქილება უფრო გაღრმავდა. საოლქო საბჭო ორად გაიყო. ამნაირად შესდგა 2 საოლქო საბჭო. სასახლეში ორივენი ცალკ-ცალკე მუშაობენ.

გზაში

ზამთრის ცივ საღამოს მოვდიოდით შორი გზაზე არჩევნების შემდეგ. მხედრებიან მგზავრნი მოწყენილნი, თავჩაღუნულნი, ჰცივათ. ძველ ჩვეულებისამებრ გამარჯობასაც კი აღარ ამბობენ. უხმოდ მიიჩქარიან. უკვე კარგა ბინდი იყო დაკრული, როდესაც გზის პირის დუქანს მივაღწიეთ. ბუხარში ცეცხლი იყო გაჩაღებული. შევიამოვნა. იქ მყოფთ მივესალმე. ორნი ისხდნენ ბუხარ წინ. პატარა ხანს უხმოდ ვიყავით ყველანი და გაგიზგიზებულ ცეცხლს ჩავცქეროდით. სიჩუმე მოგვწყინდა ყველას და საუბარი მალე გაჩაღდა ჩვენს შორის, ამ მთისა და იმ მთისა, ყოველივე ითქვა. რა კარგი და დამამშვიდებელია ასეთი წყნარი საუბარი, აქ შორს, ბუხარ წინ. „ეჰ, დიდი უბედურება გველის“—სთქვა ერთმა. გამოველაპარაკე, ავუხსენ საზოგადო მდგომარეობა, რაც პარტიების შეთანხმების შემდეგ დამყარდა, მაგრამ ის თავისას არ იშლიდა.

„ეჰ ძმაო, პარტიები შეთანხმდნენ, მერე რა? ეგ მე ბევრს არას მეუბნება. ჩემ გულს არა სწვდება, არა იმიტომ, რომ მე აქ დაბლა უყურებ ხალხს, იმ ხალხს, რომელიც ერს წარმოადგენს და არა რომელიმე პარტიის კომიტეტები, ან გაზეთის ფურცლები. იცოდეთ, როგორიც არის ხალხი ისეთივე იქმნება მომავალი. დღევანდელი ხალხი სულ სხვაა. ის აღარ არის, რაც იყო. საითაც გაიხედავ ყველგან მონური სული მეფობს. გაიძვერობა ვიჟკაცობის მაგივრად ქალაჩუნობა, შიში... აი, ეს არჩევნები, რა იყო თუ არა ყოველივე შიშზე აგებული? მილიციონერების დანახვაზე ელდა ეცემოდნენ რა ექმნათ. რამდენი მქადაგებელიც მოვიდა, ყველას პირში „ჰოს“ ეუბნეოდნენ. ზურგს უკან კი მ წასთან ასწორებდნენ. მაგალითებს ბევრს გეტყოდი, მაგრამ რა საჭიროა, შენც მოსიარულე კაცი ხარ, შენამდე რომელი კუთხეც გინდა საქართველოსი, თუ ყველგან ერთი და იგივე არ არის.

გაჩათავა. ალის შუქი დაეცემოდა მის დაფიქრებულს სახეს და სპილენძის ფერად აელვარებდა. მისმა შეხედულებამ დამაფიქრა, თვალი გადავავლე სამშობლო საქართველოს და მართლაც, ყველგან უიმედობა და დავინახე, მოჩვენა, თითქოს ერი განმზადებულიყო თავის სიკვდილის განაჩენისთვის თვითონვე ხელი მოეწერა.

„არა და არა გაბო—ცხლა და ამოიდო ხმა მეორემ, სცდები რომ იმედი ერე მალე გადაგიწყვეტია. ჩვენი ხალხი ისევ ის არის რაც იყო. იტყოდა და იტყვის რომ „შიში ვერ იხსნის სიკვდილსაო“. დღეს ყოველივე ეს უფრო უდრო მამლის ყივილივით მოეჩვენა ქართველ ხალხს, იმიტომ რომ ასი წლის მონობამ მოსტეხა წელში და იმ ცრუ მორწმუნე მოხუცს დაამსგავსა, რომელიც მკანკალებელ ხელებით მიარბენინებს ახალგაზრდა შვილთან საცოდავ მამალს, ჩქარა დაჰკალი, თორემ ცუდი ნიშანია მისი ყივილიო. მაგრამ შვილი კი ღიმილით უმზერს. აი ასეთია საქართველო. ჭაბუკი სული მასში მარადა ცხოვრობს და მოხუცის ეჭვებს ღიმილით უმზერს. ბევრს ჰგავს, როდესაც ჩვენ ინტელიგენციას პირის პირ ეყრება. მაშინ იგი მჩქარია, არა რა მონაც და ყოველივე. მაშინ თავისი ნამდვილი სახე ეკარგება. მაგრამ აბა ერთი ეყურე თავის ჭერ ქვეშ როგორ იცვლება. სულ სხვაა სულით, გულით,

ჭკუით. იგი იქ ბრძენია. ბრძნულ სალი თვალით უყურებს ცხოვრებას, აწმყოს და მომავალს. მას არ ელოდება ადვილად ვერაფერი და თუმცა სევდა ნარევ ღიმილით, სახე გაღიმებული კი, იმედიანათ დაიმღერებს ხოლმე „შიში ვერ იხსნის სიკვდილსაო“. ყური მიუგდე მის ლექსებს, მის სიტყვებს, რა წყალობა კრულვით იხსენიებს მას, ვინც იგი მონად ჩააგდო და კისერზე უღელი დაადგა. აი სად უნდა გავიცნოთ მისი სწრაფვა და მისი იმედი. დაგეთანხმები, რომ მონურ ფსიხოლოგიას იჩენს ხშირად. ეს რისთვის და რად? იმიტომ რომ ჩვენმა ინტელიგენციამ მას ალღო ვერ აართვა, ვერ გაუგო გულის წუხილი და სრულიად დაშორდა. სულ სხვას ეუბნევიან, ვიდრე ის ფიქრობს და ჯერ კი მას თავისი სიტყვა არ უთქვამს, თავისი ნომერი არ ჩაუგდია და დარწმუნებული ვარ თავის სიტყვას იტყვის იგი ჩვენდა დაუხმარებლივ. დაამთავრა და გაბოს შეცვლილ სახეს დააცქერდა.

მეც ფიქრმა შორს წამიღო. უცხო ფიქრმა შორს წამიღო, მთელი საქართველო შემომატარა. „მონად ქცეული“—მესმოდა გაბოს სიტყვები და გული ზოლმით მევსებოდა, „არა, ეგ მხოლოდ 6 ლაბია“—მეორის მხრივ და იმედი გაიკრთოლებდა. ფიქრმა გადამიტანა იმ დროს, როდესაც ამ გზით სამასი არაგველი ჩავიდა თბილისს და სამშობლოს საკეთილდღეოდ სამასივე ბრძოლის ველს დარჩა. მაშვინ ხომ ვერვინ იტყოდა მის მონურ სულზე და დაბეჩავებაზე. დღეს კი ვლაპარაკობთ ამას მათს სამშობლოში, მაგრამ წარმავალია ყოველივე ეს. ქართველ ხალხში მართლაც, რომ მარად ცხოვრობს მუდამ ახალგაზრდა ჭაბუკი. სწორედ დროზე დაჰკრა მოძრაობამ, ეხლა უნდა დაეჯახოდეს ჭაბუკი იმედით აღსავსე, თუმცა მისკენ ნაბიჯი პირველი ვერ იყო გაბედული, მაგრამ მას მოჰყვება მეორე ტკიცე და გაბედული, და ის იმედი კი, რომელიც ეხლა ენთება, არ ჩაჰქრება და იცოცხლებს მრავალ ჟამიერ...

ცეცხლი უკვე ჩაფერფლილიყო, ყველა ფიქრს წაეღო ჩემსავით. ეტყობა ლამეც გადასულიყო, რომ ქარის გულმოსაკლავ ზუილს მამლის ყივილი უერთდებოდა.

ნ. კეცხოველი.

ღია წერილი
დეკ. ნიკიტა თალაკვაძეს.

კარგა ხანია მესმოდა, რომ ვიღაც სულმდაბალ პიროვნების წყალობით გავრცელებული იყო ხმა, ვითომ მე, როგორც საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობის მდივანს, ზოგიერთა პირთ საწინააღმდეგოდ ვადგენდი „ფანტასტიურს“ ჟურნალებს, ე. ი. ჟურნალებს დამახინჯებულის შინაარსისას. მესმოდა, მაგრამ არ ვიცოდი რომელ ბინძურ წყაროდან წარმოსდინდებოდა ეს უმართებულო, ყოვლად ყალბი ხმები. მარწმუნებენ, რომ ეს ყალბი ხმები ვრცელდებოდა ვითომდა თქვენგან და თქვენის წყალობით. ვინაიდგან ყველა იმ მასალებს, რაც ჩემის ხელით დაწერილა საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობის 6—7 თვის არსებობის დროს და გადაცემულა საკათალიკოზო საბჭოში,—ისტორიული მნიშვნელობა აქვს, მე თვითონვე არ მსურს, რომ ეს „ყალბად შედგენილი მასალები“ ურუ‌რადღ, ქურდულად და, მაშასადამე, შეუწყნარებლად შევიდეს ისტორიის სალაროში, ამისათვის მოვითხოვ ამ წერილის გამოცხადების შემდეგ სამ დღის განმავლობაში მიპასუხოთ: გითქვამთ სადმე, თუ არა, რომ მე ყალბი ჟურნალები შემიდგენია? თუ არ გითქვამთ, გთხოვთ გაზეთის საშვალებით გამოაცხადოთ, და თუ გითქვამთ, გთხოვთ სინიდისის სამართალში; ამასთანავე განდობთ მედიატორები ჩემ მხრივაც ვინც თქვენ გნებავდეთ ისინი დაასახელოთ. ამასთანავე რადგან თქვენს ცხოვრებაში შემთხვევა მახსოვს, როდესაც თქვენ სინიდისის სამართალს გაექეცით, იძულებული ვარ წინათვე გაგაფრთხილოთ, რომ თუ თქვენ ეს წერილი უყურადღებოდ დასტოვეთ და სამ დღის განმავლობაში წინადადება არ მიიღეთ, მე თავისუფალი ვიქნები ჩემ მოქმედებაში.

საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობის ყოფილი მდივანი დ. ა. დავითაშვილი.

რედაქტორი **ზაქარია ფიჩხაძე.**

კალენდარი

შაბათი,

ქრისტეშობისთვის

30

ქართვ. წმ. მოწ. ანუსიასი, ლირისა ზოტიკესი.

კათოლ. აბრამისა და დავითისა.

სომეხ. ღდესასწაული ვასილ მამამთავრისა და სხვათა.

მაჰმად. შამბე 28 რ. რებიულევვ ლ 1336 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. შაბათ 29 რ. ტებეთი 5678 წ. ქვეყნ. შექ.

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის
მატარებლების მიმოსვლა
(დრო ნაჩვენებია თფილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ	საფ.	№ 5,	11,32 დილ.
„	სამგზ.	№ 9,	11.28 დილ.
ხაშურ-ბორჯომის.		№ 19,	3.17 დღ.
„	„	№ 17,	8.19 დილ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ.	№ 6,	9.51 დილ.
„	საფ.	№ 4,	8.46 საღ.
საქარისკენ	სამგზ.	№ 4-8,	12.15 საღ.

„ № 61. 8,18 დილით (მხოლოდ კვირა-უქმით ქსანკამდე).

„ № 63.4, 48 ნაშუადღევზე მცხეთამდე.

თბილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ.	№ 10,	8.38 დილ.
„	საფ.	№ 6,	7,41 საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ.	№ 20,	7.57 დილ.
„	სამგზ.	№ 18,	9.50 საღ.
ბაქოდან	საფ.	№ 8,	10 26 დილ.
„	ჩქარ.	№ 5,	10 20 საღ.
ყარს-ჯულფ.	საფ.	№ 3***,	7. 58 დილ.

კახეთის რკინის გზა

თბილისიდან გადის:

სამგზ. № 4, 8.58 დილ.

თბილისში მოდის:

საღამოთი 6.24 წუთ.

მე-2 წ. მიიღება ხელის მოწერა 1918 წ. მე-2 წ.

სალიტერატურო, საპოლიტიკო და სამეცნიერო ჟურნალ

„თავისუფლება“-ზე

რომელიც გამოვა ორ კვირაში ერთხელ რომანოზ სპ. ფანცხავას რედაქტორობით. ჟურნალში თანამშრომლებს ჩვენი საუკეთესო სალიტერატურო ძალები (წელიწადი მეორე). წლიურათ ჟურნალი ეღირება 12 მან., ნახევარი წლით 7 მან., სამი თვით 4 მან., თვიურად 1 მ. 50 კაპ. წლიური ხელის მომწერლებს ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილადაც შეუძლიათ. ქუთაისში ხელის მოწერა და ნუმრების ყიდვაც შეიძლება მოცლით რედაქციის კანტორაში (სტამბა „ძმობა“) და ისიდორე კვიცარიძესთან. თბილისში, კავკასიის სამეურნეო სკოლის მოწაფეებთან, სტუდენტი გიორგის ძე სვანიძესთან და შალვა იასონის ძე მეგრელიშვილთან. ჭიათურაში—პლატონ პავლეს ძე კალასონიასთან, სამტრედიაში—მინა ილიას ძე კოპალეიშვილთან, ფოთში—ნესტორ ბესარიონის ძე დოლიძესთან, ბათუმში—„განთიადის“ კანტორაში და მოსკოვში—სტ. შალვა დიმიტრის ძე გომართელთან.

ფული უნდა გამოიგზავნოს ამ მისამართით: Кутаисъ. Роману Спиридоновичу Панцхава. 3—3)

განათლება-მეურნეობის მინისტრის უწყების ქვეშ მყოფი კომერციულ

ცოდნათა კურსები

ტ. მ. ფილოიანისა

ორთავე პირთა სქესისთვის

(თბილისი, მიხაილოვის პროსპექტი № 24. ტელეფონის № 9—76.

თხოვნების მიღება საღამოს 4-დან 8 საათამდე.

სწავლის დაწყობა იანვრის 15-დან. პროგრამები და წესები მსურველთ გაეგზავნებათ. კურსების კანცელარიაში მათი უფასოდ მიღებაც შეიძლება. (20—918—3)

საავადმყოფო

სამხედრო ექიმ სპეციალისტებისა გოხიარული ავადმყოფებისთვის

დიდი ვანქის ქუჩა № 3. ალექსანდროვის ბაღის ახლო, ტელეფონი 431.

ავადმყოფების მიღება: დილის 10 საათიდან 5 საათამდე.

ბეჟანოვი—ბავშვთა შინაგან ავადმყოფობისა. ლებულობს 10—12 ს. ყოველდღე.
ჭეინაძე—თვალის ავად. 2—3 საათ. ორშაბათობით და ოთხშაბათობით.
ახპიპოვი—ყელის, ყურის და ცხვირ. 1—2 საათ. ორშაბ. და ოთხშაბათ.
ფირალოვი—ქირურგ. ავად. 12—1 საათამდე.
მონხე—ბავშვთა შინაგან ავად. 1—3 საათამდე ყოველდღე.
ჩუდნოვსკი—შინაგან და ნერვიულ ავად. 12—1 საათ. ხუთშაბ. და კვირაობით.
ბეგზადოვი—ქალთა და სამცნიერო, ყოველდღე 2—3 საათამდე.
ოოსელიანი—ქალთა და საშვებიო ავად. ლებულობს ორშ., ოთხშ. და პარ. 11—12 ს.
ნარიმანოვი—ვენერიული ავად. ყოველდღე 10—11 საათამდე.
დეკანოზოვი—ქალთა ავად. სამშაბათ. ხუთშაბ. და შაბათობით 12—1 საათ.
ტროიცკაია—ქალთა და ქირურგ. ავად. ყოველდღე ქირურგ. 2—3 საათამდე. ქალთა ავადმყოფ. 3—4 საათამდე.
ბაგდოევსკა—კბილის ექიმი ყოველდღე 3—5 საათამდე.
ალიხანოვსკა—კბილის ექიმი ლებულობს ყოველდღე 10—12 საათამდე.
100—920—53

ქართული უნივერსიტეტი

თბილისში გაიხსნება 1918 წ. იანვრის შუა რიცხვებში.

ამ თავითვე იქნება სიბრძნის მეტყველების ჰუმანიტარ მეცნიერებათა განყოფილება. ლექციები იქნება სოფლოსოფიო, ისტორიო, სალიტერატურო, საენათმეცნიერო, საპედაგოგიო და სოციალურ მეცნიერებათა დარგებიდან.

სტუდენტებად მიიღებიან საშუალო სასწავლებლებში (ვაჟთა და ქალთა გიმნაზიები, სასულიერო სემინარია (ოთხი კლასი), რეალურ, საკომერციო, სავაჭრო და წმ. ნინოს დედათა სასწავლებლები, სამიტატო ინსტიტუტი, და სემინარია, კადეტთა კორპუსი და სხვ.) კურს დამთავრებულნი.

სტუდენტად ჩასარიცხავად საჭიროა: 1) თხოვნა ქართული უნივერსიტეტის დროებითი გამგეობის სახელზე (თხოვნაში აღნიშნული უნდა იყოს მთხოვნელის მისამართი, 2) მოწმობა განათლების ცენზის შესახებ და 3) მეტრიკული მოწმობა (დედანი). მსმენელთათვის საჭიროა მხოლოდ თხოვნა.

სწავლის ფასი სემესტრში (ე. ი. ნახევარი წლისა) სტუდენტებისა და მსმენელთათვის ათი თუმანი; იმ მსმენელთათვის კი, რომელთაც მხოლოდ ერთისა ან ორი საგნის ლექციების მოსმენა სურთ, ხუთი თუმანი. ფული ჩაწერისთანავე უნდა იყოს შემოტანილი.

ჩაწერა შეიძლება იოსებ ყიფშიძესთან ქართული უნივერსიტეტის კანცელარიაში (ქართული გიმნაზიის შენობა) 12 საათიდან 2 საათამდე ყოველდღე, გარდა კვირა-უქმეებისა.

ფოსტის ადრესი: Въ Канцелярію Грузинскаго университета. Тифлисъ. Здавіе Грузинской гимназіи.

ქართული უნივერსიტეტის დროებითი გამგეობის წევრნი: (პ. მელიქიშვილი, (ივ. ა. ჯავახიშვილი.

10—925—1

სტამბა „ეკონომიური“ ამხანაგობის გამგეობის შეკვეთით 364